

Niels Arnfred og Ole Jess Olsen, *DSB skifter spor. Ledelse i en offentlig erhvervsvirksomhed*, København: Blytmanns Forlag, 1985, 139 s., 128,00 kr.

De gode gammeldags Westerns havde ligesom de hjemlige Morten Korch film deres helte og skurke. Det særlige ved dem var, at ingen på noget tidspunkt i forløbet var i tvivl om, hvordan rollerne var fordelt. Det gav sig selv fra lyset blev slukket i den lokale kino og indtil det blev tændt igen. Alle, selv de mindreårige biografgængere, vidste hvad det hele gik ud på.

Niels Arnfred og Ole Jess Olsen har skrevet en bog om DSB. Den har ligesom vor barndoms biografilm en happy ending. Forskellen er, at slutningen er givet fra første side. Den beretning, der her fortælles om DSBs sporskifte (udtrykket er bogens) er en rigtig heltehistorie. Men det er en heltchistorie, som mangler den primitive spænding, som selv en B-film med Reagan i rollebesætningen kunne have. Det er nemlig en historie med helte uden skurke, og det er unægteligt en mangel.

Det betyder ikke, at det er nogen dårlig bog Arnfred og Jess Olsen har skrevet. Men den er blevet til på utroligt snævre præmisser. Den er nemlig ene og alene en fortløbende beretning om de tankegange, som DSB-ledelsen med Povl Hjelt og Ole Andresen i spidsen (der har vi de to førstehelte i historien) officielt lagde til grund for DSBs nye virksomhedspolitik og ikke mindst for udviklingen af et nyt offentligt image for statsmastodonten. Vurderet på de præmisser er der tale om en omhyggeligt gennemarbejdet og særdeles velskrevet bog. Den er befriet for alle de krukkerier, som ellers præger sproget og analysen i den slags bøger om virksomhedsorganisation og virksomhedsstrategier.

Men mange læsere vil nok vente sig noget andet og mere. Bogen er dog skrevet af to forskere med tilknytning til det kritiske Institut for Samfundsøkonomi og Planlægning på Roskilde Universitetscenter. Af folk herfra, som så ofte og med rette har ivret for samfundsvidenskabernes kritiske funktion, kunne det have været nærliggende, om analysen også havde taget fat på andre forhold. Bare nogle få skal nævnes i denne sammenhæng.

Det antydes, at den nye ledelse stødte på intern modstand. Hvor kom den fra? Hvordan blev den overvundet? Det antydes, at kursen på en række områder er blevet lagt om, og at DSB er vendt tilbage til mere traditionelle organisationsformer. Hvorfor? Og hvor meget adskilte projektorganisationen sig fra den organisationsform ledelsen tidligere benyttede sig af? Det ville være simpelt at analysere. DSB havde succes, men som det fremgår af fremstillingen ikke på det økonomiske område. Hvorfor gennemfører forfatterne ikke en dybtgående analyse af dette væsentlige spørgsmål? Det var dog interessant at få belyst, om DSBs relative succes på nogle områder i nogen grad er nået, fordi der ikke fra politisk side blev stillet økonomiske krav til generaldirektoratet. Eller fordi historiens to helte var habile politiske operatører som kunne mere end deres fadervor? Bogen antyder det sidste, men afstår fra at gå ind i en nærmere analyse. Det er synd og skam. Men man må her som så ofte før sande indsigt bag det gamle ord om, at da fandens oldemor blev gammel gik hun i kloster.

Jørgen Grønnegård Christensen